

## СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

15 липня 2026 року

веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Шановні колеги, сьогодні в порядку денному п'ять питань.

Перше. Про стан виконання «Прикінцевих положень» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України».

Друге. Про внесення до порівняльної таблиці проєкту Закону України про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо встановлення цільових показників діяльності керівників наукових установ, визначення стратегії і перспективних напрямів діяльності наукових установ (друге читання), додаткових пропозицій народних депутатів України, членів комітету.

Третє. Про сам проєкт Закону України реєстраційний номер 10424.

Четверте. Про проєкт Закону України про внесення змін до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо визначення особливостей застосування антикорупційних обмежень та врегулювання конфлікту інтересів, в умовах проходження військової служби.

І п'яте – «Різне».

Шановні колеги народні депутати, чи є зауваження, пропозиції і доповнення до порядку денного?

Якщо немає, то прошу проголосувати. Хто – за?

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

КОВАЛЬ О.В. Коваль – за.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За – 6. Є.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

Тоді переходимо до пункту першого порядку денного. Про стан виконання «Прикінцевих положень» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території». Доповідачем має бути представник Міністерства освіти і науки України. Я так розумію, що враховуючи сьогоденне перебування у Верховній Раді профільного заступника, це буде Олег Ігорович Шаров.

Олеже Ігоровичу, будь ласка, вам слово.

ШАРОВ О.І. Доброго дня! Дозвольте приєднатись до всіх привітань з Днем Української Державності, шановні народні депутати, шановні присутні.

Дозвольте мені включити презентацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ШАРОВ О.І. Видно презентацію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ШАРОВ О.І. Чудово.

Шановне панство, насправді кажучи, Закон 3482 – це великий стратегічний закон. В ньому здається мало рядків і мало слів, але це той закон, який повинен забезпечити для наших громадян дружній алгоритм для визнання результатів навчання на тимчасово окупованій території з урахуванням усіх «но» яких, звичайно, в цьому питанні є достатньо багато.

І в межах тієї філософії, яка закладена в законопроекті, Міністерство освіти і науки здійснює процес його імплементації. Маю відразу сказати, дуже важко проходить цей процес імплементації значною мірою тому, що цей закон писався в 23-му році під час українського наступу, коли настрої були значно більш оптимістичні, ніж 2024-2025 роках. Але ми розраховуємо, що в межах вже оптимізму 26-го року імплементація буде реалізована.

В основу ідеї імплементації покладено три важливих процедури. Це написання і підготовку освітньої декларації заявника. Ми принципово не

розглядаємо і не враховуємо дипломи і документи про освіту, видані на тимчасово окупованій території, але ми з повагою ставимося до тих компетентностей, які сформовані у громадянина України, знову-таки, крім певних винятків, про які буде йти мова.

Друга процедура – це...

\_\_\_\_\_. Декларація заявника.

ШАРОВ О.І. В закладі вищої освіти ці оцінювання повинні здійснюватися колегіально, системно і за достатньо серйозними стандартами. І, нарешті, це повинно дати можливість громадянину інтегруватися в українську освітню систему і відповідним чином отримати легітимні кредити ЄКТС.

Шановне панство, рухається презентація?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, так, все добре.

ШАРОВ О.І. Дякую. На цьому шляху Міністерство освіти і науки за цей період пройшло декілька етапів. По-перше, було важко прийнято базовий порядок Постановою Кабінету Міністрів України № 871 від 15 липня 2025 року. Тоді коли приймалася ця постанова, то всі були «за» в цілому, але дуже багато було обговорення різноманітних деталей, погодження з центральними органами виконавчої влади. Я прямо вимушений сказати, що Міністерство освіти і науки витратило на цю постанову значно більше часу, ніж розраховувало.

Після цієї постанови була видана низка документів рівня наказів Міністерства освіти і науки. Ключові з них форми документів і переліки уповноважених закладів вищої освіти. Так, наприклад, якщо брати вищу освіту, то передбачено чотири форми документів: освітня декларація і три варіанти протоколів для оформлення справ, і визначено 43 заклади вищої освіти як уповноважені, аналогічні рішення прийняті за іншими складниками освіти.

І практично рік ми ведемо дискусію з Міністерством фінансів стосовно фінансового забезпечення цього процесу. Це дуже складні перемовини. Я дозволю собі висловити обережний оптимізм, що ми десь знаходимося вже на фінішному шляху і нам залишилось фактично визначити питання витрат закладів освіти на процедуру оцінювання, безкоштовного проживання заявників у

гуртожитках до двох місяців за кожний рік навчання і додаткове навчання, ми розуміємо, що ми стикаємося з ситуацією, коли здобувачі освіти з тимчасово окупованої території проходять там дуже серйозну індоктринацію, і, знаєте, я не знаю, як правильно сказати, нам потрібно зробити не просто деіндоктринацію, а ще реіндоктринацію в українську освітню систему. Тому нам вкрай важливо... обсяги додаткового навчання з мови, з історії, з права і психологічної адаптації.

В цілому розроблений алгоритм передбачає проходження низки обов'язкових кроків, який, я думаю, що після врахування зауважень народних депутатів України ми зможемо зробити окремим продуктом, який буде поширюватися в самих різних джерелах для мешканців тимчасово окупованих територій. Крок один – це заявник має самостійно обрати заклад освіти з переліку уповноважених, насправді кажучи без будь-якої територіальної прив'язки. На цьому етапі найбільш складним моментом є документ, що посвідчує особу. Ми практично не можемо вести розмову з визнанням результатів навчання з людиною, яка не піддається ідентифікації. Тому нам дуже важливо, щоб ця людина була ідентифікована.

Заява і освітня декларація. Я хотів би сказати, що освітні декларації і подібні документи відпрацьовані міністерством ще 2016 року. Були різні варіанти, вона вдосконалювалася, намагалися уникнути в ній зайвих граф і зайвої бюрократизації. З іншого боку, звичайно, освітня декларація – це відповідальний документ, відповідальний як для здобувача освіти, так і для закладу освіти.

І після того, як подаються ці документи, передбачається проведення установчої співбесіди. Якщо хочете обов'язкового фільтру, коли заклад освіти або запускає процедуру оцінювання, або відмовляється у разі неможливості співставляти результати або виявлення недостовірних даних.

Я думаю, що ми будемо мати ще чималу кількість прецедентів проходження, цього обов'язкового фільтру установчої співбесіди і нам доведеться вдосконалювати цей механізм. Я не думаю, що сьогодні ми можемо вважати його досконалим, менш з тим, цим шляхом нам необхідно іти.

Форми оцінювання. В тому, що стосується форм оцінювання, вони трошки різні, але передбачені і для вищої, фахової передвищої і професійної освіти, трошки далі буде і по загальній середній освіті.

Те, що стосується вищої освіти, то, з одного боку, це комплексні контрольні заходи для тих дисциплін, які є обов'язковими. З іншого боку, менш, скажемо, жорстка процедура для визнання тих кредитів, які можуть замінити дисципліни вибіркові. Врешті-решт, в межах одного контрольного заходу може бути визнано до 20 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, а між контрольними заходами має бути не менше 3 календарних днів для того, щоб вступники могли... для того, щоб громадяни могли підготуватися.

Але ж у всьому, що стосується строків, ми звертаємося до закладів в прописуванні нормативних документів, ми просимо, щоб це була домовленість закладів освіти і осіб, які проходять відповідні процедури. Щоб строки визначалися не диктатом закладу освіти, а їх домовленістю, скільки днів потрібно, скільки днів зручно. Вважаємо, що в іншому випадку ми будемо мати просто неприємні претензії, коли всі будуть недостатньо розуміти один одного.

Ну, і коли йде комісія, то має бути не менше 3 членів комісії, і дозволяється відеофіксація цього процесу, причому як закладом вищої освіти, так і самим заявником, для забезпечення її абсолютної прозорості.

За результатами всього цього розгляду і зарахування громадяни можуть отримувати рекомендацію як для зарахування на місця державного замовлення (сподіваємось, що після законопроєкту 10399 мова тут буде йти вже про соціальні гранти), на вакантні бюджетні місця. Ну, і якщо неможливе ні перше, ні друге і коли мова буде йти, м'яко кажучи, не на перший курс, можливо, будуть і контракти. Хоча наша мета, щоб це були виняткові випадки, не були системними.

В цілому визнання результатів навчання законами, постановою передбачається у максимальному обсязі 75 відсотків обсягу відповідної освітньої програми. Тобто у вищій освіті людина не може отримати відразу визнання всієї програми певного рівня вищої освіти без будь-якого навчання в закладі вищої освіти України. Це принципова позиція, тому що індоктринацію треба перемогти, провести певну реіндоктринацію, якщо хочете, і для цього потрібен принаймні один рік. За рік навчання на тимчасово окупованій території може бути визнано не більше 60 кредитів. Що стосується фахової передвищої професійної освіти, там допускається визнання повної освітньої чи освітньо-професійної програми до 100 відсотків, допуск до атестації і навіть отримання документа про освіту без додаткового навчання.

Визначено низку червоних ліній, які не можуть бути перейдені, які прописані законами і деталізовані у постанові Кабінету Міністрів України.

По-перше, не визнається вища освіта на третьому рівні аспірантура. Не визнається другий рівень магістратура, крім винятку, крім підготовки магістрів за тими спеціальностями, де підготовка магістрів здійснюється на основі повної загальної середньої освіти. Це медичні спеціальності, фармацевтична і ветеринарна. І є спеціальності винятків, по яких не розглядається визнання результатів навчання на тимчасово окупованій території. Оце таблиця спеціальностей, в постанові Кабміну вона показана ...*(Не чути)*, яка стосується, скажемо так, складається з кількох розділів – освіта і педагогіка. Ми знаємо, що рівень індоктринації російської педагогіки такий, що, на жаль, потрібно фактично людину вчити спочатку. Там вчать нестільки тому, як вчити дітей, скільки тому, яка гарна їх Росія, яка прийшла як загарбник на наші землі.

Спеціальності права і спеціальності міжнародних відносин. Звичайно, воєнні науки і безпека. Дуже сенситивна тема – це гуманітарні, соціальні науки, де сам погляд на ці науки в наших країн є настільки різний, що казати про можливість визнання результатів було б, мабуть, некоректним. Спеціальності, щоправда, можна ... *(Не чути)* і немає. І також окремі ... *(Не чути)* пов'язані з географією, з кібербезпекою, з громадським здоров'ям, морським та внутрішнім водним транспортом. Я, з вашого дозволу, не буду зараз деталізувати ці речі, думаю, в цілому вам зрозуміла ця практика.

Якщо спеціальність перебуває в цьому переліку, то заявники за цими спеціальностями не можуть скористатися процедурою визнання результатів навчання з тимчасово окупованих територій. Якщо хочуть мати таку спеціальність українську, мають навчатися на загальних підставах.

І ще один момент, на який міністерство наполягає, це жорсткий домінант академічної доброчесності. Тобто якщо людина подала недостовірну, неправдиву інформацію, то ми з нею працювати взагалі далі не будемо. Ми розуміємо, що якщо людина раз збрехала при поданні цієї інформації, то швидше за все і все інше буде таким самим.

На підставі всього цього зробимо відповідні, скажемо, підходи, нормативні акти, проекти нормативних актів, і зараз ми чекаємо по вищій професійній... передвищій освіті останнього документа, який погоджується з Мінфіном.

Відносно дорожньої карти визнання по середній освіті, тут присутня моя колега з директорату шкільної освіти, я, з вашого дозволу, пані, скажу декілька слів, ви потім можете задати.

Зроблений покроковий алгоритм інтеграції результатів навчання для загальної середньої освіти, який складається з класичних шести пунктів: звернення, розгляд, зарахування, оцінювання, ... *(Не чути)* документів і можливість оскарження. Тут вже можна сказати, що станом на 15 липня шість осіб вже скористалися зазначеною процедурою, тобто вона з нормативного рівня перейшла на рівень виконавчий, на рівень фактичний.

Етап один – це ініціація процесу. В принципі, в ній є класична та ж сама освітня декларація. Заява і освітня декларація – це основні документи, які повинна подати людина, громадянин, який претендує на визнання цих результатів. А розгляд уповноваженою установою, в даному випадку розгляд уповноваженою установою в цілому починається в стандартні строки. Ну, потім ми розраховуємо, що в системі повної загальної середньої освіти загалом це буде трішки швидше, ніж в системах вищої, фахової передвищої, професійної освіти, значною мірою тому, що середня освіта є більш стандартизованою і легше проводити відповідну верифікацію наявності чи відсутності результатів навчання. Нарешті завершується це фіналізацією і захистом прав вступників.

На що я хотів би тут звернути принципову увагу, і щоб не було, можливо, навіть якихось, ну... *(Не чути)* неприємних запитань. Включаючи цей механізм, ми не скасовуємо механізм освітніх центрів «Освіта-Україна», раніше «Донбас-Україна», «Крим-Україна». Тобто ці громадяни, які здобували, які навчалися до вищої освіти на тимчасово окупованих територіях і хочуть вступати до українських закладів вищої, фахової передвищої чи професійно-технічної освіти, для них залишається ще більш спрощений механізм отримання документа про повну загальну середню освіту, ніж той, що запропонований в тій постанові. Якщо мова йде, для кого тоді ця постанова, в першу чергу для дорослих людей, які хочуть... *(Не чути)* легалізувати свій документ, якщо вони не збирались здобувати освіту, фахову передвищу чи вищу. Ну, можливо, ще буде для тих працювати по середній освіті, хто хоче поїхати здобувати надалі освіту за кордоном. В цілому на сьогоднішній день та система, яка розроблена і яка поступово на сьогодні запроваджується, не можу сказати, що запроваджена в

повному обсязі, але вже в стані запровадження, вона передбачає баланс інтеграції та безпеки. Я думаю, що це, з одного боку, дає можливість критикувати, бо десь хтось буде вважати, що недостатня інтеграція, а хтось буде вважати, що недостатньо безпеки, думаю, що це будуть правильні зауваження. Після того, як ця система повноцінно запрацює, я думаю, що через рік-два прийде час для дуже уважної розмови, думаю, що як в міністерстві, так і в комітеті, для того, щоб внести зміни, вдосконалити цю систему, зробити її ще більш дружньою і корисною для громадян.

Дуже дякую. А якщо... пані Інна, можливо, має щось доповнити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, якщо дозволите, я вас перерву. Дякую за презентацію, в принципі, все зрозуміло. Єдине що, я би попросив, Олеже Ігоровичу, це зробити, все ж таки цей шлях для людини для підтвердження будь-якого рівня, будь-то середньої освіти, професійної, фахової передвищої, вищої, щоб він для кожного з них був уточнений ще трішки більше. Наприклад, щоб було зрозуміло, що таке... має бути звернення до уповноваженого закладу чи до уповноваженої, як він називається в презентації, нехай буде уповноваженого закладу чи установи. А що таке уповноважена установа або де їх перелік, де їх можна подивитися? Я маю на увазі зробити його user-friendly для людини, яка якимось чином захотіла і змогла повернутися на територію України, і вона має непідтверджені документи, які вона хоче хоча б частково підтвердити або зрозуміти, що їй треба і де здати для того, щоб отримати наше свідоцтво на тому чи іншому рівні. І уточнити, наприклад, по уповноважених установах, уточнити по тому, до кого звертатися з апеляцією, тому що алгоритм зрозумілий, що подавати, в принципі, теж зрозуміло, але хотілося б мати таку дорожню карту з декількома варіантами. Бо, вочевидь, для тих, хто хоче продовжувати в закладах вищої освіти, є такий трішечки боковий трек, трішечки інший через наші освітні центри. А для тих, хто хоче підтвердити, просто свідоцтво отримати про повну загальну середню освіту, для них трішки інший трек. От так, щоб ми для кожного рівня освіти, для кожного документа, в принципі, могли зробити таку дорожню карту для людини, щоб вона була зрозуміла, щоб там була вичерпна інформація, щоб вона не шукала потім додатково, наприклад, уповноважені установи або, окей, зрозуміло, що куди... як подавати апеляцію, але незрозуміло куди.

Я попрошу ці моменти уточнити для того, щоб ми спокійно могли з вами зробити врешті-решт цей документ публічним і могли пояснити: от ви розмістите в себе на ресурсах, комітет розмістить в себе, але щоб було зрозуміло для людей, куди звертатися, щоб у них була чітка дорожня карта, щоб вони далі потім не задавали питання, а що ж з ними все ж таки робити, бо нам не зрозуміло перший крок чи третій, чи четвертий, чи сьомий. Я буду дуже вдячний і нам це буде в поміч, і я впевнений, що і дітям, і нашим громадянам України також.

Шановні колеги, чи є необхідність обговорення. Проєкт рішення вам всім розісланий. Переважну більшість тих задач, які стояли перед Міністерством освіти і науки виконано. Є ще деякі речі, на які звернув увагу і Олег Ігорович, які є в нашому рішенні, які ще треба доопрацьовувати врешті-решт. Але загалом можна вважати, що закон прийнятий нами в 23-му році і розроблений, написаний, прийнятий, все ж таки обріс нормативно-правовими актами. І це дуже добре, ми знаходимося на по суті фінальній точці імплементації цього закону.

Чи є необхідність обговорення?

*(Не чути)* а вимкніть презентацію, щоб ми могли бачити. Дякую.

Шановні колеги, якщо немає пропозицій, зауважень до проєкту рішення, то ставлю на голосування проєкт рішення в тому вигляді, в якому вам всім розісланий. Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

Воронов В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто утримався? Проти? Немає.

КОВАЛЬ О.В. Коваль теж – за, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт другий. Про внесення до порівняльної таблиці проєкту Закону України реєстраційний номер 10424 (друге читання) додаткових пропозицій народних депутатів України, членів комітету.

Доповідачем є Валерій Вікторович Колух. Будь ласка, Валерій Вікторович.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, вам було розіслано на пошту порівняльну таблицю проєкту Закону про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо встановлення цільових показників діяльності керівників наукових установ, визначення стратегій і перспективних напрямів діяльності наукових установ. Назва закону така довга. *(Шум у залі)* Реєстраційний номер 10424.

Ми на засідання і робочої групи, і підкомітету з питань науки та інновацій знайшли компроміс, пов'язаний із однією нормою, яка містилась в Прикінцевих, перехідних положеннях законопроєкту, підготовленого до другого читання робочою групою. Вона стосувалася можливості перегляду контрактів керівників наукових установ після схвалення цього закону. Натомість за наполяганням Національної академії наук і за погодженням Міністерства освіти і науки ми цю норму прибрали, і у встановленому порядку зареєстрували всі правки членів і хто підписав з членів нашого комітету, внесли їх до порівняльної таблиці до другого читання.

Таким чином пропонуємо членам комітету затвердити ці правки до другого читання в порівняльній таблиці. В мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Шановні колеги, вам усім розіслані матеріали. Ми це детально проговорили на підкомітеті. Чи є необхідність обговорення?

Так, будь ласка, академія правових наук.

ЖУРАВЕЛЬ В.А. Доброго дня, шановні колеги. Всіх із святковими днями. Сергій Вікторович, я б хотів звернути увагу, лише кілька, на мою думку, про певну технічну неузгодженість. Зверніть, будь ласка, колеги, на сторінці 2 назву законопроєкту викласти у такій редакції: «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо діяльності наукових установ та їхніх керівників». На нашу думку, це, безумовно, назва більш коректна і вона відповідає законодавчій техніці.

Але на сторінці 10 пункт 7 розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення» доповнити пунктом 7.2 такого змісту: «Установити, що протягом 3 місяців з дня набрання чинності законом України «Про внесення змін до деяких законів

України щодо діяльності наукових установ та їхніх керівників». Тут є певне протиріччя.

Тому треба, якщо назва у нас стосується тільки внесення змін до одного закону, і це йдеться про Закон «Про наукову і науково-технічну діяльність», то про це треба так і позначити на сторінці 10 пункт 7.2. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за зауваження. Слушна пропозиція. Ми внесемо її як техніко-юридичну. Да, да. Дякую дуже, Володимир Анатолійович.

Є ще зауваження, пропозиції? Немає. Шановні колеги, можемо переходити до прийняття рішення.

Отже, ставлю на голосування проєкт рішення комітету, який вам розісланий, з урахуванням того, що зараз було озвучено Національною академією правових наук паном Володимиром, і в робочому порядку як техніко-юридичну правку уточнимо в наших правках.

Хто – за? Прошу проголосувати, колеги.

КОВАЛЬ О.В. Коваль – за.

ВРОНОВ В.А. Воронів – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

І одразу по пункту третього, я думаю, що ми проголосуємо. Це за сам проєкт Закону України реєстраційний номер 10424 до другого читання.

Шановні колеги, висновок комітету вам всім розісланий. Рекомендуємо його до другого читання з техніко-юридичними правками. Доповідачем буде Валерій Вікторович Колюх.

Хто – за? Прошу проголосувати.

ВРОНОВ В.А. Воронів – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

КОВАЛЬ О.В. Коваль – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вісім. Дякую.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногolosно.

І четвертий пункт порядку денного: про проєкт Закону України про внесення змін до Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України щодо визначення особливостей застосування антикорупційних обмежень та врегулювання конфлікту інтересів в умовах проходження військової служби (реєстраційний номер 13712), поданий Кабінетом Міністрів України. Доповідачем має бути представник уряду.

А хто від уряду буде доповідати? Співдоповідачем є Роман Павлович Гришук. Роман Павлович був на зв'язку, але зараз немає на зв'язку.

\_\_\_\_\_. А якщо можна, перенести.

\_\_\_\_\_. А він не відкликаний?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, він не відкликаний.

\_\_\_\_\_. Після нашого вчорашнього голосування він не відкликаний вважається?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він автоматично відкликається, але буде відкликаний в будь-якому разі. Тому, в принципі, можемо його не розглядати, тому що його доля зрозуміла.

Отже, шановні колеги, якщо ніхто не заперечує, то знімаємо цей пункт з порядку денного. Немає заперечень? Немає.

Колеги, і останній пункт порядку денного, пункт п'ятий – «Різне». Чи є бажані виступити в цьому пункті?

Якщо ні, то щиро дякую вам за приділений час. Ще раз усіх зі святом. Гарного і спокійного продовження дня.

Щиро дякую. До побачення. На цьому засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вважається закритим. На все добре.